

УДК 663.533

12. ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПІДБІР ОПТИМАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ ФЕРМЕНТНИХ ПРЕПАРАТІВ ПРИ ЗБРОДЖУВАННІ СУСЛА ВИСОКИХ КОНЦЕНТРАЦІЙ

Т.О. Мудрак, А.М. Куц, М.В. Бондар, С.С. Ковальчук

Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна

Спиртове бродіння представляє собою біотехнологічний процес, який полягає в життєдіяльності дріжджових клітин, що здійснюють біоконверсію зернової сировини в етанол.

Глибокий гідроліз ферментами складових речовин сировини, особливо при переробці висококонцентрованих замісів, забезпечує повноту зброджування сусла, зменшує тривалість бродіння, знижує можливість розвитку сторонньої мікрофлори.

Метою даної роботи є дослідження та підбір оптимального комплексу ферментних препаратів для гідролізу складових зерна в умовах термоферментативної обробки та зброджування сусла високих концентрацій.

В досліджах використовували заміси та сусло із пшениці та кукурудзи концентрацією сухих речовин (СР) 30 %. Для розріджування крохмалю зернового сусла на стадії декстринізації використовували ФП – джерела α -амілази Амілекс 4Т при дозуванні від 0,075 до 0,4 од. АЗ/г крохмалю, для оцукрювання замісу – ФП глюкоамілази Діазім TGA 5,0 – 8,0 ГлЗ/г крохмалю, протеолітичний ФП Альфалаза АФР 0,02; 0,03 та 0,05 ПрЗ/г сировини, цитолітичний ФП Ламінекс 750 – 0,2 і 0,35 од ЦЗ/г сировини та ФП Дельтазім VR XL – джерела β -глюканази і ксиланази – 0,05 та 0,1 од. ГкЗ/г крохмалю.

На основі отриманих даних встановлено, що максимальний ступінь гідролізу крохмалю із кукурудзи та пшениці при розрідженні замісів α -амілазою становив 25,8 % при дозуванні ФП 0,3 – 0,4 од. АЗ/г крохмалю відповідно. На основі експериментальних даних найвищий ступінь розріджування крохмалю для пшениці досягався за 2,5 години, а кукурудзи 3,0 – 3,5 години.

На наступному етапі роботи вивчали вплив концентрації оцукрюючого ФП на процес зброджування сусла. Аналіз експериментальних даних показав, що найбільш ефективно відбувається процес зброджування сусла в зразках, де дозування ФП складає 6 – 7 од. ГлЗ/г крохмалю залежно від виду сировини.

Для підвищення реологічних показників концентрованого зернового сусла і отримання нормативних якісних показників бражки підібрані мультиензимні комплекси цільового призначення та їх концентрації.

Використання комплексу з β -глюканазою і протеазою при підібраному дозуванні забезпечує необхідне розріджування та оцукрювання крохмалю, а також ефективно зброджування з одночасним підвищенням концентрації

спирту в бражках на 0,7 – 1,3 % залежно від виду сировини. Рекомендоване дозування цих препаратів складає 0,05 од. ПЗ/г сировини та 0,06 – 0,07 од. β Гл.З/г сировини для пшениці та кукурудзи відповідно.

Використання цитолітичного ФП на стадії оцукрювання та зброджування сусла при переробці кукурудзи сприяло підвищенню вмісту спирту в бражках на 0,3 – 1,4 % в порівнянні з контролем та зниженню концентрації зброджуваних вуглеводів та нерозчинного крохмалю на 14 – 23 %.